

Spel: Wat heb ik geleerd dit jaar?

Inleiding

Traditioneel staat de decembermaand in het teken van jaaroverzichten en top 100 of top 2000 lijstjes. Allemaal bedoeld om terug te kijken op het afgelopen jaar. Ze geven antwoord op vragen als: 'Wat is er gebeurd dit jaar?' en 'Wat leefde er onder de mensen?'.

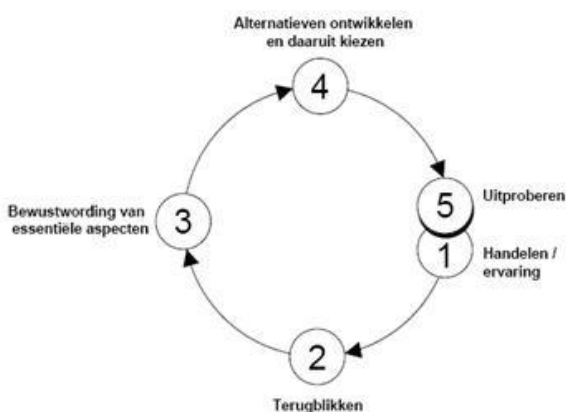
Ook privé maken mensen vaak de balans op: Was het een mooi jaar? Ging het zoals ik verwachtte? Wat waren de hoogte- en dieptepunten? Ik vraag me daarbij af hoeveel mensen zich de vraag stellen: wat heb ik *geleerd* dit jaar? Een nuttige vraag, want leren van wat we meemaken in ons leven helpt ons als mens verder.

Omdat de meeste mensen zich de vraag naar leeropbrengsten zo weinig stellen, heb ik een spel ontwikkeld om spelenderwijs (wellicht met de feestdagen?) te inventariseren wat jou het afgelopen jaar heeft gebracht aan leeropbrengsten. En als je dat weet, kan het bijna niet anders dan dat je denkt: of het nu een overwegend positief of negatief jaar was voor mij, ik heb er in ieder geval weer iets van geleerd!

Achtergrond spel: Wat heb ik geleerd dit jaar?

Leren doet een mens overal en altijd. Niet alleen op school, bij een training of een andere vorm van georganiseerd leren. Ook in het alledaagse leven leren mensen. Bijvoorbeeld door een gesprek met een collega of door een toevallig contact op het schoolplein. Door een korte ontmoeting met een onbekende of door het lezen van een artikeltje op internet. Of je leert als mens doordat je ingrijpende dingen meemaakt, zoals een ziekte, ontslag of het overlijden van een dierbare. Deze vormen van leren worden *informeel* leren of *spontaan* leren genoemd. Gedurende een jaar doet ieder mens veel verschillende ervaringen op, waaruit je veel kunt leren. Dat leren gaat echter vaak niet vanzelf. Donald Alan Schön (geboren in 1930) wees er in zijn werk op dat *leren door ervaring* een onderschatte vorm van leren is, maar dat dit leren pas op een hoger niveau kan worden gebracht door te reflecteren. Bekende termen van Schön zijn: reflectie-in-actie en reflectie-op-actie. Reflectie-in-actie heeft te maken met 'houd je verstand bij wat je doet'. Dit reflecteren doe je dus terwijl je bezig bent. Reflectie-op-actie houdt in dat je achteraf, na de ervaring, nadenkt over je ervaring. Wat deed ik? Hoe ging het? Wat was mijn reactie? Wat had ik anders kunnen doen? Etc. Deze laatste vorm van reflecteren vormt de basis voor dit spel.

De reflectiecyclus van Fred Korthagen is als uitgangspunt genomen voor de opbouw en de vragen van het spel.

Afbeelding: reflectiecyclus van Fred Korthagen.

Spelregels: Wat heb ik geleerd dit jaar?

Doel:

Het doel van het spel is enkele (zowel positieve als negatieve) ervaringen uit het afgelopen jaar nader te analyseren (ofwel reflecteren op de ervaring) en te beschrijven wat je ervan hebt geleerd om te komen tot meer zelfkennis en handvatten voor je handelen in de toekomst.

Tips:

- Je kunt het spel alleen spelen, maar in een groepje van 2 tot 6 personen heeft de voorkeur.
- Uitgangspunt van het spel is dat je kijkt naar je eigen ervaringen. Anderen mogen je zeker helpen met stellen van vragen en zoeken naar antwoorden, maar het is niet de bedoeling te discussiëren over wie gelijk heeft.
- Elk antwoord dat je geeft is goed, maar probeer wel een inhoudelijk antwoord te zoeken. Dus liever geen antwoorden als: 'Dat weet ik niet.' of 'Zo doe ik het nu eenmaal altijd.'
- Er zijn geen verliezers of winnaars in dit spel! Doel is met elkaar nadenken en praten over je leerervaringen.
- Liever één ervaring goed analyseren, dan tien ervaringen half!
- De tijdsduur is aan jezelf: je stopt wanneer iedereen er genoeg van heeft.

Werkwijze:

Vooraf

- Print de kaarten op de volgende pagina's uit en knip de kaartjes los.
- Sorteert de kaarten per kleur en leg ze in stapeltjes (met de voorzijde naar beneden) voor je op tafel.
- Selecteer eventueel vragen uit de 'witte' stapel die juist wel of niet gewenst zijn in deze ronde.
- Bepaal wie er start.

Start

- De eerste deelnemer trekt een witte kaart en beantwoordt de vraag. De volgende hulpvragen kunnen worden gebruikt om de gevraagde ervaring te concretiseren:
 - o wat zag ik?
 - o wat deed ik?
 - o wat dacht ik?
 - o wat voelde ik?
- Dezelfde deelnemer trekt meteen daarna een lichtpaarse kaart en beantwoordt de gestelde vraag over de beschreven ervaring van de witte kaart hiervoor. De andere deelnemers stellen vragen om het antwoord te verduidelijken en te verdiepen.
- Dezelfde deelnemer trekt meteen daarna een donkerpaarse kaart en beantwoordt de gestelde vraag over de beschreven ervaring en reflectie van de witte en blauwe kaart hiervoor. De andere deelnemers stellen weer vragen om het antwoord te verduidelijken en te verdiepen.
- Hierna is de volgende deelnemer aan de beurt die ook een witte, lichtpaarse en donkerpaarse kaart trekt en beantwoordt. Daarna de volgende en zo verder.

Afronding

- Als alle deelnemers vinden dat er genoeg is gereflecteerd, rond je het spel af.
- Vraag in een rondje alle deelnemers antwoord te geven op de volgende vragen:
 - o Wat heb ik geleerd in dit spel over mijn leerervaringen van het afgelopen jaar?
 - o Hoe vond ik het om dit spel met elkaar te spelen?

Kaarten van het spel

Beschrijf een positieve ervaring die je dit jaar hebt opgedaan op het gebied van je gezondheid.	Beschrijf een negatieve ervaring die je dit jaar hebt opgedaan op het gebied van je gezondheid.	Beschrijf een positieve ervaring die je dit jaar hebt opgedaan op het gebied van relaties (met collega's, vrienden, familie of partner).	Beschrijf een negatieve ervaring die je dit jaar hebt opgedaan op het gebied van relaties (met collega's, vrienden, familie of partner).
Beschrijf een positieve ervaring die je dit jaar hebt opgedaan op het gebied van werk of een andere invulling van je maatschappelijke leven (zoals school of verenigingswerk).	Beschrijf een negatieve ervaring die je dit jaar hebt opgedaan op het gebied van werk of een andere invulling van je maatschappelijke leven (zoals school of verenigingswerk).	Beschrijf een positieve ervaring uit je sociale leven die je dit jaar hebt opgedaan.	Beschrijf een negatieve ervaring uit je sociale leven die je dit jaar hebt opgedaan.
Beschrijf een ervaring die je dit jaar hebt opgedaan waarin je trots was op jezelf.	Beschrijf een ervaring die je dit jaar hebt opgedaan waarin je <u>niet</u> trots was op jezelf.	Beschrijf een positieve ervaring die je dit jaar hebt opgedaan waarin je iets onverwachts meemaakte.	Beschrijf een negatieve ervaring die je dit jaar hebt opgedaan waarin je iets onverwachts meemaakte.
Beschrijf een positieve ervaring die je dit jaar hebt opgedaan tijdens het uitvoeren van je sport of hobby.	Beschrijf een negatieve ervaring die je dit jaar hebt opgedaan tijdens het uitvoeren van je sport of hobby.	Beschrijf een ervaring die je dit jaar hebt opgedaan waarin je iets leuks meemaakte.	Beschrijf een ervaring die je dit jaar hebt opgedaan waarin je iets vervelends meemaakte.

Beschrijf een <u>positieve</u> ervaring die je dit jaar hebt opgedaan op het gebied van invulling van je privéleven.	Beschrijf een <u>negatieve</u> ervaring die je dit jaar hebt opgedaan op het gebied van invulling van je privéleven.	Beschrijf een <u>positieve</u> ervaring die je dit jaar hebt opgedaan in de buurt waar je woont.	Beschrijf een <u>negatieve</u> ervaring die je dit jaar hebt opgedaan in de buurt waar je woont.
Beschrijf een <u>positieve</u> ervaring die je dit jaar hebt opgedaan in de natuur.	Beschrijf een <u>negatieve</u> ervaring die je dit jaar hebt opgedaan in de natuur.	Beschrijf een ervaring die je dit jaar hebt opgedaan waarin je <u>gelukkig</u> was.	Beschrijf een ervaring die je dit jaar hebt opgedaan waarin je <u>ongelukkig</u> was.
Beschrijf een ervaring die je dit jaar hebt opgedaan waarin je balans tussen werk (school of maatschappelijk leven), sociale leven en tijd voor jezelf <u>goed</u> was.	Beschrijf een ervaring die je dit jaar hebt opgedaan waarin je balans tussen werk (school of maatschappelijk leven), sociale leven en tijd voor jezelf <u>verkeerd</u> was.	Beschrijf een <u>positieve</u> ervaring die je dit jaar hebt opgedaan tijdens je vakantie of een dagje uit.	Beschrijf een <u>negatieve</u> ervaring die je dit jaar hebt opgedaan tijdens je vakantie of een dagje uit.
Beschrijf een ervaring die je dit jaar hebt opgedaan op het gebied van <u>geloof of spiritualiteit</u> .	Beschrijf je ervaring met een <u>goed</u> <u>voornemen</u> die je dit jaar had.	Beschrijf een ervaring die je dit jaar hebt opgedaan waarin je <u>ontspannen</u> was.	Beschrijf een ervaring die je dit jaar hebt opgedaan waarin je <u>gespannen</u> was.

Wat is de positieve ontdekking over mezelf in deze situatie?	Wat maakt deze ervaring zo bijzonder dat ik hem benoem?	Zou deze situatie voor een ander net zo bijzonder zijn? Met andere woorden: zou een ander deze ervaring ook genoemd kunnen hebben bij deze vraag?	Wat is mijn unieke bijdrage in deze situatie?
Wat zou ik gemist hebben als ik dit niet had meegemaakt?	Waar zou ik nu zijn zonder deze ervaring?	Als ik deze ervaring zou mogen veranderen en aanpassen aan mijn wensen, hoe zou deze er dan uitzien?	Wat is de negatieve ontdekking over mezelf in deze situatie?
Wat is de positieve ontdekking over mezelf in deze situatie?	Wat maakt deze ervaring zo bijzonder dat ik hem benoem?	Zou deze situatie voor een ander net zo bijzonder zijn? Met andere woorden: zou een ander deze ervaring ook genoemd kunnen hebben bij deze vraag?	Wat is mijn unieke bijdrage in deze situatie?
Wat zou ik gemist hebben als ik dit niet had meegemaakt?	Waar zou ik nu zijn zonder deze ervaring?	Als ik deze ervaring zou mogen veranderen en aanpassen aan mijn wensen, hoe zou deze er dan uitzien?	Wat is de negatieve ontdekking over mezelf in deze situatie?

Wat neem ik hieruit mee voor de toekomst?	Wat zou ik een volgende keer anders kunnen doen?	Welke alternatieven had ik in deze situatie?	Wat heb ik hierbij over mezelf geleerd?
Waar wil ik mezelf verder in bekwamen/ontwikkelen?	Wat is de algemene les die ik hieruit trek?	Wat zou ik nog willen leren of ervaren op dit gebied?	Hoe zou ik me (nog) beter kunnen opstellen in deze situatie?
Wat neem ik hieruit mee voor de toekomst?	Wat zou ik een volgende keer anders kunnen doen?	Welke alternatieven had ik in deze situatie?	Wat heb ik hierbij over mezelf geleerd?
Waar wil ik mezelf verder in bekwamen/ontwikkelen?	Wat is de algemene les die ik hieruit trek?	Wat zou ik nog willen leren of ervaren op dit gebied?	Hoe zou ik me (nog) beter kunnen opstellen in deze situatie?